

یادداشت

دکتر جلیل حاجی حسینی
وکیل دادگستری و پژوهشگر اجتماعی

«قاچاق» بحران خاموشی که اقتصاد را می‌سوزاند

امروزه قاچاق کالا، سوخت و ارز، دیگر یک تخلف ساده یا مقطعی نیست؛ بلکه به بحران اقتصادی و تهدیدی جدی برای منابع ملی بدل شده است. از بنزین تا ارز آنچه قاچاقچیان به طور پنهانی حمل می‌کنند، هزینه‌های سنگینی بر دوش کشور می‌گذارد. اگر دستگاه‌های نظارتی مانند سازمان تعزیرات حکومتی -تعزیرات- و نهادهای مقابله با قاچاق با جدیت وارد نشوند، آینده اقتصاد ملی مضطر خواهد شد.

■ **زبان اقتصادی و اجتماعی بیش از یک جرمیه ساده**

برآوردها نشان می‌دهد قاچاق سوخت اغلب گازوئیل و بنزین، سالانه معادل دست‌کم ۴ میلیارد دلار به کشور ضرر وارد می‌کند. اختلاف قیمت سوخت دولتی در ایران با قیمت منطقه‌ای کشورهای همسایه، انگیزه اصلی این قاچاق است؛ یعنی هر قدر سوخت داخل ارزان‌تر و ارز ناپایدارتر باشد، قاچاق برای سودجویان سودآورتر می‌شود.

از سوی دیگر، وجود کالاهای قاچاق در بازار داخلی - کالاهایی که با دور زدن تعرفه یا مقررات وارد می‌شوند - تولیدکننده واقعی داخل کشور را زیر فشار شدید قرار می‌دهد؛ رقابت ناعادلانه، کاهش تقاضا برای کالای تولید داخل و کاهش اشتغال از تبعات مستقیم قاچاق کالا هستند.

مردم نیز متضرر می‌شوند؛ کالاها یا سوخت قاچاق ممکن است از کیفیت لازم برخوردار نباشند، خدمات پس از فروش نداشته یا موجب نوسان قیمت در بازار شوند. اعتماد عمومی به نظام نظارتی و قضایی نیز وقتی لطمه می‌بیند که قاچاقچیان با کمترین برخورد، مقابل چشم جامعه فعالیت کنند.

■ **وظیفه تعزیرات و ضرورت ورود قاطع**

نقش تعزیرات در این میان حیاتی است. پرونده‌های موفق مانند ضبط ارز قاچاق در فرودگاه یا محکومیت قاچاقچیان بنزین و ماینر نشان داده که اگر اراده و شفافیت وجود داشته باشد، امکان برخورد قانونی هست.

اما برای واقعی کردن تأثیر، لازم است نظارت‌ها در مبادی ورودی و خروجی گمرک، بنادر و فرودگاه‌ها تقویت شود، سامانه‌های هوشمند برای ردیابی سوخت و کالا مورد استفاده قرار گیرند، پرونده‌ها با سرعت و جدیت کافی رسیدگی شده و نتایج اعلام عمومی شود تا بازدارندگی واقعی به وجود بیاید. همکاری میان نهادهای نظارتی، قضایی، امنیتی و اجرایی افزایش یابد و مردم تشویق شوند تخلفات را گزارش دهند و برای گزارشگران تضمین امنیت و ناشناس ماندن فراهم شود.

■ **پیشنهادهای برای سیاست‌گذاری و اقدام**

- بازنگری در قوانین قاچاق کالا و ارز و اعمال جرمیه و مجازات شدید برای قاچاقچیان حرفه‌ای؛ به خصوص در حوزه سوخت و ارز.
- هوشمندسازی زنجیره سوخت - از پالایشگاه تا پمپ بنزین - برای جلوگیری از انحراف سهمیه یا خروج غیرقانونی سوخت از کشور.
- تقویت گمرک و مبادی رسمی واردات کالا، همراه با نظارت دوره‌ای بر فروشگاه‌ها و توزیع کنندگان لوازم خانگی، لوازم مصرفی و کالاهای ممنوعه.
- شفاف‌سازی آمار قاچاق و نتایج رسیدگی پرونده‌ها در رسانه‌ها و اطلاع‌رسانی به جامعه در مورد ابعاد واقعی قاچاق.
- حمایت از تولیدکنندگان داخلی با مشوق‌های مالیاتی و تعرفه‌ای و تشویق به مصرف کالای تولید داخل؛ در عین حال، مبارزه جدی با کالای قاچاق برای ایجاد بازار عادلانه.
- کلام آخر آنکه قاچاق کالا، سوخت و ارز صرفاً یک تخلف فردی یا گروهی نیست؛ این معضل، زنجیره‌ای گسترده است که اقتصاد کشور، صنعت و تولید داخل، اشتغال و منافع عمومی را هدف گرفته است.

موفقیت در مقابله با قاچاق، نه فقط به قانون نیاز دارد؛ بلکه همت نهادهای نظارتی و قضایی، همکاری مردم و شفافیت رسانه‌ها را می‌طلبد. آنچه امروز در محاکم تعزیرات و در کشتی‌های توقیف شده می‌بینیم، گام‌هایی ارزشمند است؛ اما کافی نیست. راهکار جدی، فراگیری و بی‌امان لازم است تا منابع ملی از این جریان تاریک نجات یابند و اگر همه دست به دست هم دهیم، می‌توانیم قاچاق را «جرم علیه کشور» نه یک فرصت برای سودجویان ببینیم و اقتصاد ایران را از سنگینی این بارها کتنیم.

قاچاق پرنده کمیاب ایرانی و جرایمی که بازدارنده نیست

هوبره ایرانی؛ بازیچه صیادان عرب!

بومیان جنوب به بالابان «چرخ» می‌گویند. از این رو همین صید «چرخ» هاست که چرخ زندگی آن‌ها را می‌چرخاند و متأسفانه آسیب‌های جبران‌ناپذیری را به حیات وحش کشور تحمیل می‌کند

هوبره در حال پرواز در آسمان پرواز کند. سپس شاهین روی هوبره می‌نشیند و در حالی که هوبره جثه‌ای حدود ۶ برابر شاهین دارد، شاهین شروع به کندن پرها ی او کرده و این پرنده را مجبور می‌کند روی زمین بنشیند و این گونه صیادان هوبره را شکار می‌کنند. همچنین هوبره با توجه به سیستم دفاعی که دارد، شاهین را در آسمان می‌بیند و با پرتاب کردن فضله‌های گرد و چسبناکش سعی می‌کند به او آسیب بزند. همه داستان شکار هوبره این است که اگر شاهین نتواند هوبره را شکار کند، سبب سرشکستگی صاحبش می‌شود و بقیه صیادان به او می‌خندند و تحقیرش می‌کنند؛ اما شاهینی که توانسته هوبره را به زمین بیاورد، موجب افتخار صاحبش می‌شود و این گونه این بازی برای صیادان جذاب است و از این کار لذت می‌برند و تفریحی برای آن‌ها به حساب می‌آید. در نهایت نیز هوبره شکار شده را می‌خورند و با وجود آنکه این تفریح هزینه گزافی برای آن‌ها دارد؛ اما حاضرند این هزینه را بپردازند تا با از بین بردن و آسیب زدن به این گونه در معرض انقراض و همچنین پرندگان شکاری تفریح کنند.

■ **صید چرخ**

بومیان جنوب کشور به بالابان به زبان محلی «چرخ» می‌گویند. از این رو همین صید «چرخ» هاست که چرخ زندگی خیلی از افراد بومی را می‌چرخاند! بومیان جنوب معتقدند صید پرندگان شکاری ازجمله بحری، شاهین و بالابان‌های بومی می‌تواند زندگی یک خانواده را متحول کند. به همین خاطر خیلی از افراد حتی جرمیه و دستگیری را به جان می‌خرند چون با صید یکی از این پرندگان می‌توانند تا ماه‌ها بلکه یک سال خرج زندگی خود را تأمین کنند. صید این پرندگان نان بسیاری از خانواده‌ها ازجمله صیاد، راننده‌های وانت، قایق‌های موتوری که این محموله را به لنج‌ها می‌رسانند و حتی برخی لنج‌داران را تأمین می‌کند. از این رو افراد بسیاری از این طریق به امرار معاش می‌پردازند. قطر بازار بزرگ صیدهای کوخه‌داران ایرانی است

و بندر عسلویه، دیر و کنگان به دلیل نزدیکی به قطر به بارنداز قاچاقچیان پرنده حتی از کشورهای افغانستان، پاکستان و هند تبدیل شده است. با وجود قوانین و محدودیت‌های جدی، شبکه‌های قاچاق همچنان فعال‌اند و به دلیل ارتباطات فرامرزی، مقابله با آن‌ها دشوار است. تا وقتی عرب‌های خلیج فارس برای هر پرنده میلیون‌ها تومان پرداخت می‌کنند، شکارچیان ایرانی هم انگیزه دارند که حتی با خطر جرمیه و زندان، این تجارت سیاه را ادامه دهند. اینجا جایی است که فقط اقدام‌های داخلی کافی نیست؛ نیاز به همکاری‌های بین‌المللی برای کنترل تقاضا و قاچاق وجود دارد. بدون قطع کردن تقاضا در مقصد، نمی‌توان عرضه را متوقف کرد.

■ **بزرگ‌ترین دشمن محیط زیست، فقر است**

معاون دفتر حفاظت و مدیریت حیات وحش سازمان محیط زیست در پاسخ به پرسش ما در خصوص اینکه نقش سازمان‌های بین‌المللی برای حفاظت از گونه‌های در حال انقراض چیست، می‌گوید: کنوانسیون بین‌المللی CITES بر تجارت غیرقانونی گونه‌های در معرض خطر نظارت دارد و ایران عضو کنوانسیون سائیتس- کنوانسیون بین‌المللی تجارت گونه‌های جانوری و گیاهی وحشی در حال انقراض است. از این رو در بخش انتقال مجاز اعم از ورود یا خروج گونه‌های جانوری، تمامی ضوابط کنوانسیون سائیتس رعایت و مجوزها طبق قوانین صادر می‌شود. متأسفانه ما با پدیده قاچاق هم مواجه هستیم و نمی‌توان منکر آن شد. معصومه صفایی بیان می‌کند: یک شعار محیط زیستی هست که می‌گوید بزرگ‌ترین دشمن محیط زیست فقر است. در سال‌های اخیر به دلایل مختلف ازجمله خشکسالی، از بین رفتن اراضی کشاورزی، خالی شدن مراتع و افزایش هزینه‌های دامداری شرایط اقتصادی جوامع محلی سخت‌تر شده و قاچاق حیات وحش افزایش یافته است به شکلی که هر سال اواخر تابستان درگیر قاچاق پرندگان شکاری به

خصوص در شرق و شمال شرق کشور هستیم و قاچاق هوبره و تخم آن به کشورهای حوزه خلیج فارس را داریم. وی عنوان می‌کند: قاچاق اساساً یک جرم سازمان یافته است؛ یعنی یک فرد این کار را انجام نمی‌دهد؛ بلکه تشکیلاتی این جریان را هدایت می‌کنند. ما در آخرین کمیته درون سازمانی‌ای که در زمینه قاچاق حیات وحش داشتیم، قرار شد از طریق مراجع نظارتی بالادستی به این مهم بپردازند تا زنجیره این جرم سازمان‌یافته شناسایی و دستگیر شوند؛ چراکه مقابله با قاچاق حیات وحش نیازمند عزم ملی است.

صفایی اظهار می‌کند: همان‌طور که در حال حاضر کمیته ملی مبارزه با قاچاق گونه‌های جانوری و گیاهی تشکیل شده و بیش از ۲۰ دستگاه و مرجع مرتبط عضو آن هستند، نیروی انتظامی و گمرک نیز با سازمان محیط زیست همکاری می‌کنند؛ زیرا حفظ گونه‌های در معرض خطر، نه تنها مسئولیت سازمان محیط زیست؛ بلکه امانت نسل‌های آینده و ثروت ملی است و برای موفقیت در این مسیر، نیازمند تعامل ملی و همکاری میان دستگاه‌ها و مشارکت فعال جامعه هستیم.

■ **قوانین کافی نیست**

معاون دفتر حفاظت و مدیریت حیات وحش سازمان محیط زیست در پاسخ به پرسش ما مبنی بر اینکه چه حمایت‌ها و قوانین حفاظتی برای حفاظت از گونه‌های در معرض خطر انقراض داریم و آیا این حمایت‌ها و قوانین کافی است، می‌افزاید: برای تمام گونه‌ها در جدول ضرر و زیان بها تعیین شده که در صورت صدمه به جانوران وحشی، متخلفان باید هزینه آن را بپردازند. به عنوان نمونه جرایم در نظر گرفته شده در جدول ضرر و زیان به این صورت است که اگر کسی اقدام به کشتن، زنده گیری و یا خروج یوز پلنگ از طبیعت کند، باید ۲ میلیارد تومان خسارت بپردازد.

صفایی می‌گوید: افزون بر جرایم تعیین شده در جدول مذکور، بر اساس ماده ۱۰ تا ۱۳ قانون شکار و صید نیز جرایمی در نظر گرفته شده که مشمول حبس هم می‌شود به طوری که طبق ماده ۱۰ تا ۱۳ این قانون، برای آسیب زدن و یا خارج کردن گونه‌های در معرض خطر انقراض از طبیعت، تا سه سال حبس پیش‌بینی شده است.

وی با اشاره به اینکه این قوانین و جرایم کافی نیست، ادامه می‌دهد: قوانین مذکور زمانی قابلیت اجرا دارند که متخلفان شناسایی و دستگیر شوند و با توجه به اینکه قاچاق و بهره‌برداری غیرمجاز غالباً جرایمی سازمان یافته هستند، بی‌تدرید فراتر از توان ۴ هزار نیروی اجرایی سازمان محیط زیست است. بنابراین حمایت مردم و آگاهی عمومی، مهم‌ترین عامل برای حفاظت از گونه‌های در معرض خطر به شمار می‌آید.

وی یادآور می‌شود: سازمان حفاظت محیط زیست نمی‌تواند بدون همکاری جامعه و نهادهای دولتی، از گستره وسیع کشور و گونه‌های در معرض خطر در برابر عوامل فراوان آسیب‌زا حفاظت کند.

■ **جمعیت در حال انقراض**

هوبره تیره‌ای از راسته درناسانان و از جمله پرندگانی است که در نیمه سرد سال از مناطقی همچون سیمیری به استان‌های جنوبی ایران مهاجرت می‌کند. افزون بر این پرندگان مهاجر، هوبره‌هایی نیز وجود دارند که در تمامی سال در کشور ما زندگی و در همین‌جا تخم‌گذاری می‌کنند. جمعیت هوبره در محدوده جغرافیای کوچکی از کره زمین وجود دارد و این گونه پرنده تنها در کشورهای قزاقستان، ترکمنستان، پاکستان، روسیه و در برخی نقاط افغانستان دیده شده که در مجموع تعدادشان قابل توجه نیست. در کشور ما گستره محل زندگی این پرنده زیاد است و از خراسان جنوبی تا سیستان و بلوچستان، فارس، کرمان، هرمزگان و بوشهر را در بر می‌گیرد. هوبره از جمله گونه‌های در حال انقراض است که مورد حمایت بین‌المللی قرار دارد و البته یکی از پرندگان مورد علاقه افراد به ویژه ساکنان کشورهای شیخ‌نشین حاشیه خلیج فارس برای صید محسوب می‌شود و همین مسئله وضعیت هوبره را به خطر انداخته است. با وجود اینکه این پرنده حامل گوشت است؛ اما تاکنون از طرف سازمان محیط زیست هیچ گونه پروانه صید و شکاری برای اتباع ایرانی و خارجی صادر نشده است.

■ **افقی**

۱. دوبلور و صداپیشه ایرانی که صدایش در دوبله شخصیت‌هایی چون آلن دلون، آمیتاب باچان و آل پاچینو ماندگار شد-کیف انگلیسی ۲. پول خارجی- از نام‌های خاندون متعال به معنی بخشنده- تفاوت داشتن ۳. من+ شما- ورزش آبی مورد تأکید اسلام- برگ درخت خرما- پرستار ۴. نوعی ساز بادی چوبی آذربایجانی به شکل نی دارای هشت سوراخ در یک طرف و یک سوراخ در طرف دیگر- روزی ۵. نذر- دلیل دار- آماس ۶. پرنده سیاه‌رنگ پرپر و صدا- از مشتقات نفتی دارای گرانشوی زیاد- از لوازم ایمنی وسایل گازسوز ۷. جاده آهنی- ویتامین جدولی- ضرورت- شهر جشنواره ۸. مهد- بلند ۹. نفی عرب- کباب شده- مخفف از او- غربال ۱۰. دیوار گلی- زاری- مرزها ۱۱. واحد- علامه بزرگ شیعی و نویسنده کتاب الغدير- پشت سر چیزی ۱۲. برابر فارسی یوننیفرم- مایه‌کوبی کرده ۱۳. غول برفی کوه‌های تبت- دارو- دوختن- کدوتنبل ۱۴. محل سودن گندم- از انواع کالباس- از انواع دوگانه مدارهای الکترونیکی ۱۵. بت پرستی-

بازیکن اسبق تیم ملی فوتبال اسپانیا که به عنوان نماد فوتبال مالکانه و تکنیکی به سبک تیمکی تا کا شناخته می‌شود

■ **عمودی**

۱. ناپخته- آشفته حال- قشر- مایع دباغی ۲. تشنه فربیب بیابان - سلسله مسابقات حرفه‌ای فوتبال اسپانیا- کلانتر ۳. گل سرخ- شقایق نعمان- از مصنوعات پر کاربرد شیمیایی ۴. مکان پررفت و آمد - بیماری مرگامرگی- کلمه پرسش ۵. خروپف کردن هنگام خواب- کار را باید به‌وی سپرد- رنگ نخودی سیر ۶. ابر پر باران- ارابه- گهواره ۷. گریختن- دستور- ستاره کم‌پیدا- پخش شده روی زمین ۸. از گونه‌های مرغوب پرنقال- خبازی ۹. ساعت باستانی- چیره شدن - امر از آمدن - صوت شگفتی ۱۰. نقیض زوج- آوای گرگ- گوشه زمین فوتبال ۱۱. کلاه انگلیسی- میوه مربایی و شربتی - جنگجوی غرب وحشی ۱۲. پیامبری در شکم ماهی- آسمان- آتش سوزی ۱۳. کهنسال- جاهل- آفت مزرعه گندم ۱۴. پس از فلان می‌آید- واحد

طراح: محمدرضا علی‌زاده zadehalirezal@gmail.com

هزارتایی- حافظه سخت رایانه ۱۵. مخفف اگر- خشمگین- تنبل جالبی- داغ کودکانه

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ب	ن	ی	م	ی	ن	ا	ح	ی	ا	ب	ن	ی	م	ی
۲	ا	ب	ن	ی	م	ی	ن	ا	ح	ی	ا	ب	ن	ی	م
۳	د	ر	و	ا	ب	ن	ی	م	ی	ن	ا	ح	ی	ا	ب
۴	ا	ب	ن	ی	م	ی	ن	ا	ح	ی	ا	ب	ن	ی	م
۵	م	ی	ن	ا	ح	ی	ا	ب	ن	ی	م	ی	ن	ا	ح
۶	ب	ن	ی	م	ی	ن	ا	ح	ی	ا	ب	ن	ی	م	ی
۷	ا	ب	ن	ی	م	ی	ن	ا	ح	ی	ا	ب	ن	ی	م
۸	م	ی	ن	ا	ح	ی	ا	ب	ن	ی	م	ی	ن	ا	ح
۹	ب	ن	ی	م	ی	ن	ا	ح	ی	ا	ب	ن	ی	م	ی
۱۰	ا	ب	ن	ی	م	ی	ن	ا	ح	ی	ا	ب	ن	ی	م
۱۱	م	ی	ن	ا	ح	ی	ا	ب	ن	ی	م	ی	ن	ا	ح
۱۲	ب	ن	ی	م	ی	ن	ا	ح	ی	ا	ب	ن	ی	م	ی
۱۳	ا	ب	ن	ی	م	ی	ن	ا	ح	ی	ا	ب	ن	ی	م
۱۴	م	ی	ن	ا	ح	ی	ا	ب	ن	ی	م	ی	ن	ا	ح
۱۵	ب	ن	ی	م	ی	ن	ا	ح	ی	ا	ب	ن	ی	م	ی